

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 71 0 П 219081 18 Рев
Бања Лука, 29.11.2018. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља С. Р., из Б.Л., кога заступа пуномоћник Д. С., адвокат из Б.Л. против тужених 1. Н.ЛБ. а.д. Б.Л. и 2. Б. Г. из Б.Л. , коју заступа пуномоћник С.П., адвокат из Б.Л. ради утврђења и предаје у посјед, вриједност спора 50.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 219081 17 Гж од 13.12.2017. године, на сједници одржаној дана 29.11.2018. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 219081 15 П од 16.01.2017. године одбијен је захтјев тужитеља да се утврди да је ништав Споразумни приједлог за одређивање и спровођење заложног права на непокретности заложног дужника број ... од 12.12.2006. године, те да се тужени обавезу да то признају и трпе брисање уписа права хипотеке у корист туженог Н.Л.Б. а.д. Б. Л. (у даљем тексту: првотужени) на некретнинама и то к.ч. број ..., у нарави стамбена зграда, помоћне зграде и двориште, укупне површине 319 м², уписане у лист непокретности број 1735/1 (раније 945 к.о. Б.), као и брисање права кориштења са 1/1 дијела у корист тужене Б.Г. (у даљем тексту: друготужена) на истим некретнинама. Одбијен је и захтјев тужитеља да се друготужена обавезе да означене некретнине, слободне од лица и ствари, преда у посјед тужитељу, те да се тужени обавезу да трпе да се код Управе ..., ПЈ Б. Л., успостави раније земљишно-књижно и посједовно стање на наведеним некретнинама, односно да се изврши брисање уписа права својине и кориштења у корист друготужене и брисање уписа права хипотеке у корист првотуженог. Тужитељ је обавезан да друготуженој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 6.633,90 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 219081 17 Гж од 13.12.2017. године жалба тужитеља је дјелимично усвојена и првостепена пресуда преиначена, у дијелу одлуке о трошковима поступка, тако што је тужитељ обавезан да друготуженој надокнади трошкове поступка у износу од 4.740,00 КМ, умјесто раније досуђеног износа од 6.633,90 КМ, док је жалба тужитеља у осталом дијелу одбијена и првостепена пресуда,

у дијелу одлуке о главној ствари, потврђена. Одбијен је захтјев тужитеља за накнаду трошкова састава жалбе у износу од 1.316,25 КМ.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужитељ због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи или да се иста укине и предмет врати на поновно суђење.

Првотужени је доставио одговор на ревизију који није благовремен па не може бити цијењен у овом ревизионом поступку, док друготужена није дала одговор на ревизију.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља: да се утврди да је ништав Споразумни приједлог о одређивању и спровођењу заложног права на непокретности заложног дужника број ... од 12.12.2006. године; да се тужени обавезу да то признају и да трпе да се на основу пресуде брише упис права хипотеке у корист првотуженог на некретнинама уписаним у ЛН број ... (раније 945 к.о. Б.) и брисање права кориштења у корист друготужене на истим некретнинама, уз успоставу ранијег земљишно књижног и посједовног стања на предметним некретнинама; да се друготужена обавезе да тужитељу преда у посјед означене некретнине.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да је у извршном поступку, рјешењем о извршењу број 71 0 Ип 069755 09 Ип од 24.12.2009. године, дозвољено извршење по приједлогу тражиоца извршења Н.ЛБ Р. б. а.д. Б.Л. (у овој парници првотужени) против извршеника „С. К.“ д.о.о. Б. Л., ради наплате дуга у износу од 28.500,00 КМ, на некретнинама у власништву заложног дужника С. Р. (тужитељ у овој парници), уписаним у зк. ул. 847 к.о. Б., кућиште, помоћна зграда, површине 11 м², стамбена зграда површине 89 м², двориште 208 м², што одговара некретнинама уписаним у пл. бр. 945 к.о. Б., означене као к.ч. ...; да је Споразумним приједлогом за одређивање и спровођење заложног права на непокретности заложног дужника број ... од 12.12.2006. године утврђено да су тражилац извршења и извршеник закључили уговор о дугорочном кредиту у износу од 30.000,00 КМ и да је ради обезбјеђења означеног новчаног потраживања првостепени суд одредио да се спроведе заложно право на некретнинама заложног извршеника С. Р.; да је рјешењем првостепеног суда број 071 0 Ип 06001250 од 22.01.2007. године на основу Споразума закљученог између повјериоца Н.ЛБ Р. б. а.д. Б. Л. и дужника „С. к.“ д.о.о. Б. Л., одређена укњижба заложног права у корист повјериоца на некретнинама заложног дужника уписаним у ЛН бр. ... к.о. Б., а према заложној изјави овјереној код Основног суда у Бањој Луци под бројем Ов-... од 12.12.2006. године; да је заложна изјава од 12.12.2006. године овјерена код Основног суда у Бањој Луци 13.12.2006. године под бројем Ов-... и потписана од стране тужитеља и његове супруге Е. Р., који су се овом изјавом сагласили, да се у корист првотуженог на некретнинама у власништву тужитеља укњижи заложно право ради обезбјеђења наведеног новчаног потраживања; да је тужитељ подносио кривичну пријаву за спровођење истраге због постојања основа сумње да је почињено кривично

дјело фалсификовања исправе у вођењу извршног поступка пред првостепеним судом по приједлогу првотуженог; да је у извршном поступку, закључком првостепеног суда бр 71 0 Ип 069755 09 Ип од 22.10.2013. године, проглашено да је предметна некретнина у власништву тужитеља продана друготуженој, као најповољнијем понуђачу, за износ од 66.900,00 КМ; да су рјешењем првостепеног суда бр 71 0 Ип 069755 09 Ип од 08.11.2013. године друготуженој као купцу досуђене предметне некретнине тужитеља; да је у извршном поступку, закључком првостепеног суда од 20.04.2015. године, наложено тужитељу да предметне некретнине испразни и преда у посјед друготуженој; да је тужитељ предао у посјед ове некретнине друготуженој; да је друготужена уписана као посједник са 1/1 дијела на предметним некретнинама у листу непокретности бр. 1735/1; да је, према налазу вјештака графичко-графоскопске струке Д. Б., тужитељ својеручно извео потпис на спорном Споразумном приједлогу за одређивање и спровођење заложног права на некретнинама заложног извршеника бр ... од 12.12.2006. године и на заложној изјави од 12.12.2006. године, те на записнику првостепеног суда бр 071 0 Ип 06 001250 од 22.01.2007. године.

На основу тих чињеница, првостепени суд је закључио да тужитељ није доказао наводе тужбе да потпис на спорном Споразумном приједлогу за одређивање и спровођење заложног права на његовим некретнинама и потпис на заложној изјави од 12.12.2006. године није његов својеручни потпис, нити наводе да је доведен у заблуду у погледу садржаја заложне изјаве и Споразумног приједлога за одређивање и спровођење заложног права на његовим некретнинама у корист првотужене и да у вријеме доношења спорног Споразумног приједлога није могао схватити значај своје радње. Налазећи да је у конкретном случају, на страни тужитеља и првотуженог, постојала воља и намјера да се ради обезбјеђења новчаног потраживања првотуженог заснује заложно право на предметним некретнинама, у смислу одредаба члана 26. и 28. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 и („Службени гласник Републике Српске“ број: 17/93, 3/96 и 39/03 – у даљем тексту: ЗОО), примјеном правила о терету доказивања, првостепени суд је закључио да се не ради о ништавом споразуму, у смислу одредбе члана 103. истог закона. Из ових разлога, првостепени суд је одбио захтјев тужитеља за утврђење ништавости предметног споразумног приједлога и за брисање уписа хипотеке у корист првотуженог и за брисање права кориштења у корист друготужене на некретнинама тужитеља. Како је слиједом тога друготужена власништво и посјед предметних некретнина стекла на законит начин, јер тужитељ није доказао да је основ стицања ништав, то је одбијен и захтјев тужитеља да се друготужена обавезе да му преда у посјед предметне некретнине, као и захтјев за успостављање ранијег земљишно књижног и посједовног стања на истим некретнинама.

Одлучујући о жалби тужитеља, другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, па је изјављену жалбу одбио и првостепену пресуду потврдио.

Нижестепеним пресудама захтјев тужитеља је правилно одбијен.

Тужитељ је захтјев у овој парници утемељио на наводима тужбе – да није потписао Споразумни приједлог за одређивање и спровођење zaloжног права на непокретности zaloжног дужника број ... од 12.12.2006. године и zaloжну изјаву број ... од 12.12.2006. године. Ови наводи тужбе су оповргнути налазом вјештака графичко-графоскопске струке Д. Б., којем налазу тужитељ није приговарао, према којем је тужитељ својеручно потписао наведене исправе. Ови наводи тужбе су супротни и исказу самог тужитеља, који је исказ суду дао у својству парничне странке, јер у тој изјави наводи да је Д. Р. (оснивач предузећа „С. к.“ д.о.о. Б. Л.) његова снаха замолила њега и његову супругу да јој буду жиранти за кредит код банке у висини од 30.000,00 КМ, те наводи да их је обоје довезла у суд ради потписивања документације.

У току поступка пред првостепеним судом, тужитељ је изнио даље тврдње, које су супротне предњим наводима тужбе, да није могао схватити значај предузетих радњи, те тврдње да пред судом није био упознат шта потписује, да није био упозорен о ризику потписивања и да је био у заблуди у погледу садржаја наведених докумената. Ове наводе тужбе тужитељ није доказао, јер у том правцу није ни изводио доказе.

Наиме, супротно наводима ревизије, није довољно позивање тужитеља на чињеницу да је старије животне доби (рођен 1932. године), уз тврдњу да је сенилан, да би се извео закључак да тужитељ није могао да схвати значај предузетих радњи односно потписивања наведеног споразуме и изјаве, већ се наведено могло утврдити једино провођењем одговарајућег вјештачења по вјештаку медицинске струке. Наведено код тога да могућност расуђивања једне особе није условљена годинама живота, већ зависи од здравственог стања исте. Исто тако тужитељ није доказао ни наводе да је био у заблуди у погледу садржаја наведених исправа, јер у том правцу постоји само његов исказ, према којем му није објашњено шта потписује, што свакако није довољно, при чему би утврђење да се ради о заблуди, у смислу одредбе члана 61. ЗОО, водило релативној ништавости наведеног споразуме и изјаве, док се постављеним захтјевом тражи утврђење апсолутне ништавости. Тиме нема мјеста ревизионим наводима којима тужитељ понавља раније наводе да је био у заблуди.

Према томе, сагласно правилу о терету доказивања, прописаног одредбама члана 7, 123. и 126. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП), правилан је закључак нижестепених судова да у предметној парници, изведеним доказима, тужитељ није доказао наводе тужбе. Слиједом тога, правилан је и даљи закључак да је спорне исправе тужитељ потписао својом слободном вољом, па да нису испуњени законски разлози прописани одредбом члана 103. ЗОО за утврђење да су наведени споразум и изјава, на темељу којих је засновано zaloжно право на некретнинама тужитеља, ништави.

Супротно ревизионим наводима, нижестепени судови су за своје одлуке дали јасне и разумљиве разлоге, па се не ради о повреди одредбе члана 191. став 4. ЗПП.

Сагласно изложеном, побијана пресуда је заснована на правилној примјени материјалног права, па је изјављену ревизију ваљало одбити, примјеном одредбе члана 248. ЗПП.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић